

i nogen Maade kunne forsonse mig med den foreslaaede Bestemmelse. Bestemmelsen om Lønningstillægene har noget reelt bag ved sig, hvad det foreliggende Ændringsforslag ikke har. Jeg er for Resten ogsaa af den ærede Ordfører bleven gjort opmærksom paa den Bestemmelse, der findes i Slutningen af § 4, saa Vanskeligheden ved at faa Læreren fjernet ikke vil være saa stor.

Maa jeg saa gøre nogle Bemærkninger til det ærede Medlem for Assens (Berntsen). Han var ikke fornøjet med, at Ros og Dadel overfor ham vare blandede noget sammen. Men det er jo næsten nødvendigt, for det er jo saadan med os alle sammen, ogsaa med det ærede Medlem, at udelukkende Ros og slet ingen Dadel bliver for meget af det gode; derimod kan en passende Blanding være paa sin Plads overfor de fleste. For øvrigt ved jeg i Grunden ikke, at jeg dadlede det ærede Medlem, jeg syntes næsten, at det var udelukkende Ros, jeg udtalte. (Berntsen: De sagde, at jeg var paa en Glidebane). Men det er jo ikke nogen Dadel. Jeg har jo ikke paa-staaet, at det ærede Medlem bevidst gaar paa den. Man ved jo ikke altid af, at man er kommen ind paa en Glidebane. Først naar man føler Virkningerne, bliver man ganske klar over, hvordan det hænger sammen. Maaske det er gaaet det ærede Medlem saadan her. (Berntsen: Det er ikke nogen Ros at være uklar). Det er heller ikke nogen ubetinget Dadel. Det kunde ikke falde mig ind at dadle det ærede Medlem i saa Henseende. Vi have jo tidligere i Skolevæsen og i det hele taget paa Frihedens Omraade været meget enige. Men det synes mig, at der er noget uheldigt i disse Bestemmelser. Det ærede Medlem for Aalborg Amts 1ste Valgkreds (Jensen-Sønderup) syntes at være enig med mig i, at det, at der i den Protokol, Friskolen skal føre, skal angives Forsømmelsernes Grunde, er Pointen i det. Hvis det ikke var Pointen, var der ikke meget i den hele Historie. Naar Forsømmelserne og deres Grunde skulle angives — saaledes at der altsaa bruges samme Fremgangsmaade som i Folkeskolen —, kan man ikke tænke sig, at disse Bestemmelser skulle blive ganske uden Virkning. Nuvel, hvis en Friskole er i alle Maader, som den

skal være, saa har det ganske vist ikke noget at sige, men det kunde jo ske i Friskolen, som det sker i Folkeskolen, at man jævnlig maatte mulkttere, sætte disse Pletter i Bøgerne, og Pletterne kunde maaske blive saa talrige, at de bevillende Myndigheder, naar Sagen blev oplyst, sagde: Maa vi ikke bede om at faa dette Forhold ordnet en lille Smule anderledes.

Jeg er enig med det ærede Medlem i, at Hovedsagen er, at Skolen svarer til de Krav, der stilles til den, og at det har mindre at sige, om der forsømmes nogle flere eller færre Dage. Det er en Misforstaaelse, naar jeg her er bleven fremstillet som en særlig Talsmand for Friskolen. Jeg er slet ikke optraadt som Talsmand for Friskolen. (Berntsen: Det er en Fejl.) Nej, mit Ideal er en fri Folkeskole, som er saaledes udviklet og har saa megen Tiltrækningskraft, at alle kunne samles der. Jeg tror, at det er af den største Betydning for Ungdommen at udvikles og uddannes i størst mulig Udstrækning sammen. Jeg ønsker en fri Folkeskole og ikke en tvungen Folkeskole. Derfor har jeg altid været imod Mulktbestemmelser af den Art, vi her have. Tvang skal først indtræde, naar Forsømmelserne antage et saadant Omfang, at Samfundet finder af Hensyn til Børnenes Uddannelse, at det er nødvendigt at skride ind. Selv om jeg altsaa ikke er Friskolemand, men Talsmand for en fri Folkeskole, ønsker jeg Friskolen al den Frihed, den kan faa. Jeg ønsker den ogsaa Tilskud. Men lad os blive fri for Glidebanen. Og nu er der jo i det mindste blevet gjort opmærksom paa det. Maaske kan Forholdet ogsaa ordnes, som det ærede Medlem for Aalborg Amts 1ste Valgkreds (Jensen-Sønderup) var inde paa, maaske kunne Grundene for Forsømmelserne udelades, og saa er Faren ovre, i det mindste foreløbig. Og skulde Spørgsmaalet med Tiden stille sig saaledes: enten Statstilskud og Kontrolbestemmelser eller ingen Tilskud og Frihed, vil jeg haabe, at Friskolen vil staa paa det samme Standpunkt som nu, at de ville give Afkald. Min ærede Sidemand (Berntsen) beskyldte mig for, at jeg skulde have sagt, at Penge vare det vigtigste. Men det er ikke rigtigt. Ganske vist ved jeg ogsaa af egen Erfaring, hvor stor en Magt